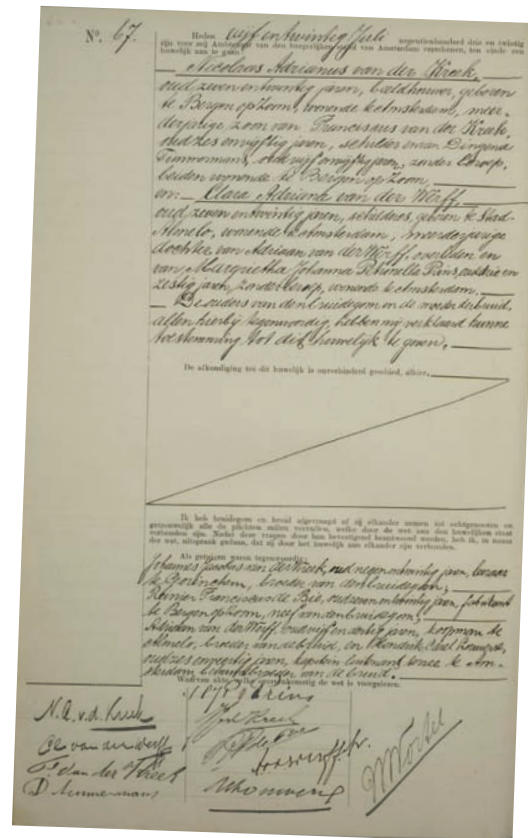

Een bescheiden villaatje: Bilderdijklaan 26

Nol Verhagen

Ze waren allebei 27 jaar oud toen ze op 25 juli 1923 trouwden. Hij kwam uit Bergen op Zoom, zij uit Almelo. Ze hadden elkaar ongetwijfeld leren kennen op de kunstacademie in Amsterdam waar ze allebei studeerden. Hij was Nicolaas Adrianus van der Kreek, beeldhouwer, aquarellist en tekenaar en zij was Clara Adriana van der Werff, schilderes, emailleur en wever. Nico won in 1923 de zilveren penning (ofwel de tweede prijs) voor beeldhouwkunst van de Prix de Rome. Dat was een aanmoedigingsprijs voor jonge kunstenaars. Hij was sinds 1921 als docent verbonden aan de Gooische hbs, waar hij uiteindelijk 38 jaar lang les zou geven.

De huwelijksakte van Nicolaas Adrianus van der Kreek en Clara Adriana van der Werff, 25 juli 1923

Het Monument voor de Gevallen en de Frederik van Eedenweg

De 'Bruid van Bussum'

Van zijn vroege werk is niets terug te vinden op internet. Van der Kreek werd vooral bekend vanwege zijn oorlogs- en verzetssymbolen, onder andere in Huizen en in Bussum. Het Bussumse monument aan de Frederik van Eedenweg, waarvoor dochter Greetje model stond en dat in de volksmond ook wel de 'Bruid van Bussum' schijnt te worden genoemd, staat op een steenworp afstand van het huis dat Van der Kreek en zijn vrouw in 1926 lieten bouwen aan de Bilderdijklaan 26. De architect was Klaas van den Berg. Het is nu een gemeentelijk monument.

Het Verzetssymbool aan het Prins Bernhardplein in Huizen

Een bescheiden villaatje

Aankankelijk was het een villaatje van bescheiden afmetingen, met rode (!) ramen en

met een inpandig atelier. Dat bleef zo totdat Van der Kreek in 1938 aan de linkerkant een garage liet bouwen (die het zijaanzicht van het huis danig aantastte) en in 1941 het

*Een bescheiden villaatje,
kort na de oplevering
in 1926*

atelier uitbouwde. Achter het huis kwam een tweede atelier – voor Nico, het eerste atelier ging naar zijn vrouw. Het nieuwe atelier stak ver de tuin in. Je zou daar een groot raam op het noorden verwachten, maar het eindigt in een blinde muur. Blijkbaar was ruimte voor de beeldhouwer belangrijker dan (noorder)

licht. Vervolgens werd in 1956 boven het nieuwe atelier een expositieruimte gebouwd – het was de tijd waarin Van der Kreek furore maakte met zijn oorlogs- en verzetsmonumenten.

In 1958 werd de garage nog wat uitgebreid en toen was er van het oorspronkelijke

*Het uitgebreide atelier
in 1956*

Sociale woningbouw aan
1ste Industriestraat

villaatje niet veel meer over, behalve de voorgevel met de typerende hoog oprijzende halfronde schoorsteen en het afgeknotte dak, dat is afgezoomd met een rij verticaal

De voorgevel, nog in
oorspronkelijke staat

geplaatste rode dakpannen. Al deze uitbreidingen werden gerealiseerd door de oorspronkelijke architect, Klaas van den Berg. De rode pannen als zoom voor het dak zien we ook terug in het ateliergebouw.

Klaas van den Berg

Van den Berg was een leeftijdgenoot van Van der Kreek. Hij woonde vanaf 1913 in Naarden. Nadat hij enkele jaren op het bureau van de Hilversumse stadsarchitect Dudok had gewerkt, was hij in 1920 voor zichzelf begonnen. Net als veel leeftijdgenoten liet hij zich inspireren door de Amsterdamse School en door de beroemde Amerikaanse architect Frank Lloyd Wright. Dat dit tot heel ver-

schillende gebouwen kan leiden, is goed te zien aan de dubbele villa op Bilderdijklaan 21-23, recht tegenover het huis van Van der Kreek. Die villa komt ook van de tekentafel van Van den Berg, maar heeft een geheel andere uitstraling. Van den Berg heeft heel wat gebouwd in Bussum, bijvoorbeeld in het Prins Hendrikpark (Stargardlaan 12, met net zo'n halfronde schoorsteen) en elders in het Brediuskwartier (Brediuslaan 47 en villa Catalpa aan de Bosboom Toussaintlaan, die kort geleden ook als gemeentelijk monument is aangewezen). Hij bouwde niet alleen kleine en grote villa's, maar ook sociale woningbouw, zoals een fraai complex aan de 1ste Industriestraat uit 1928.

Een verbouwing onder toezicht

De huidige eigenaar van Bilderdijklaan 26, Michel Tanis, gunt mij een ruimhartige blik in en rond het huis. Er is op het moment van mijn bezoek een grootscheepse verbouwing gaande, deels om het huis weer in goede

staat te brengen, maar deels ook om het huis zoveel mogelijk ‘terug te restaureren’ want er is niet alleen aan de buitenkant maar ook aan de binnenkant in de loop der tijden stevig gerenoveerd. Hoewel het huis bij mijn bezoek vol ligt met bouwmaterialen, weet Tanis moeiteloos zijn weg te vinden. Hij heeft zich serieus verdiept in de geschiedenis van het huis en zijn bewoners, sinds hij het huis drie jaar geleden heeft gekocht. Het gezin verblijft tijdelijk elders, om plaats te maken voor de bouwactiviteiten. Tanis vertelt mij dat het opknappen van een monumentaal pand heel wat voeten in de aarde heeft en dat er door de gemeentelijke commissie nauwlettend wordt toegezien op

de gang van zaken. Tanis maakt een aantal moderniseringën ongedaan en probeert verder het huis weer min of meer de uitstraling terug te geven die het vroeger heeft gehad.

Sporen van de beeldhouwer

Heel bijzonder aan het huis is dat Van der Kreek er vanaf het begin zijn sporen als beeldhouwer op en aan heeft nagelaten. Bij de oplevering in 1926 was bij de voordeur al een beeldje in de muur gemetseld van een beeldhouwer aan het werk, zoals je vroeger aan gevelstenen en uithangborden ook vaak kon zien welke nering er in een pand werd uitgeoefend. De rijzige schoorsteen wordt gesierd door een vogel. Links onder de dakgoot hangt een gebeeldhouwd zwaluwnestje – als je het niet weet, kijk je eroverheen.

Het aardige is dat Van der Kreek dat gebaar heeft voortgezet toen in 1956 de expositieruimte werd toegevoegd. De buitenmuur daarvan wordt gesierd door een libel, een vlinder en een vogel.

In de rechterzijgevel is een steen met de beeltenis van zoon Frans (geboren in 1924) ingemetseld. Het monument draagt zo nog steeds de handtekening van de eerste bewoner.